

Smrt.

Něco, na co všichni lidé věří bez výjimky, je smrt! Každý je přesvědčen o tom, že nastane. Je to jedna z mála skutečností, nad kterou nepanuje žádný spor a žádná nevědomost. Ačkoliv všichni lidé od dětství počítají s tím, že jednou musí zemřít, snaží se přece většina myšlenky na to vždy odvracet. Mnozí se dokonce stávají vznětlivými, jestliže se v jejich přítomnosti o tom hovoří. Jiní se zase úzkostlivě brání navštěvování hřbitovů, vyhýbají se pohřbům a snaží se každý dojem co nejrychleji opět setřít, jestliže přece někdy potkají na ulici smuteční průvod. Při tom je vždy tísní skrytá obava, že by mohli být někdy náhle překvapeni smrtí. Neurčitý strach je zdržuje od toho, aby přistupovali k této neodvratné události s vážnými myšlenkami.

Sotva existuje druhá událost, která je při své nezbytnosti stále znovu v myšlenkách tak odsouvána stranou, jako je smrt. Avšak sotva také tak významný děj v pozemském životě, kromě narození. Je přece tak nápadné, že se člověk chce tak málo zabývat právě začátkem a koncem svého pozemského bytí, zatímco všem ostatním událostem, dokonce i zcela nepodstatným věcem, se snaží přikládat hluboký význam. Bádá a hloubá o všem, co se děje mezi těmito událostmi, více než o tom, co by mu přineslo vysvětlení všeho: o začátku a konci jeho pozemského putování. Smrt a zrození jsou přece svázány tak úzce, protože jedno je následkem druhého.

Jak málo vážnosti se však přikládá již plození! Snad ve velmi vzácných případech lze při tom nalézt něco, co je důstojné člověka. Právě v tomto ději staví se člověk s oblibou na roveň

zvířatům, avšak nedovedl si při tom udržet jejich nevinnost. Tím se staví **pod** zvíře. Neboť ono jedná podle svého stupně, který má ve stvoření. Avšak člověk není schopen nebo nechce zachovávat stupeň, který mu přísluší. Sestoupil hlouběji a pak se diví, když to v různých ohledech jde z kopce postupně s celým lidstvem. Již všechny svatební zvyky jsou postaveny tak, aby se na manželství nahlíželo jako na čistě pozemskou záležitost. Při tom to jde v mnoha případech dokonce i tak daleko, že vážně založené povahy by se nejraději s odporem odvrátili před podrobnostmi zřetelně poukazujícími jen na pozemské spojení. Svatební veselí v nízkých, jakož i v lepších kruzích zvrhla se v mnoha případech vyloženě jen v kuplířské hostiny, na kterých by museli rodiče svým dětem co nejpřísněji zakázat účast, jsou-li si vědomi veškeré své vysoké zodpovědnosti. Avšak jinoši a dívky, kteří při těchto obyčejích a narážkách během takovýchto slavností sami v sobě necítí povstat hnus a z tohoto důvodu nezůstanou tomu daleko vzdáleni ve své vlastní odpovědnosti za své činy, patří beztak již na stejně nízký stupeň, takže nemohou být při nějakém posuzování již bráni v úvahu. Je to, jako by se lidé také v tomto pokoušeli otráveným opojením odstrčit to, nač nechtějí myslet.

Jestliže je pak pozemský život zbudován na takovýchto ledabylých základech, jak se to již stalo mravem a zvykem, dá se porozumět tomu, že se lidé pokouší také omámeně se přenést přes smrt tím, že se křečovitě snaží na ni nemyslet. Toto odsunování všech vážných myšlenek stojí v úzké souvislosti s vlastním nízkým postojem při plizení. Neurčitý strach, který běží vedle člověka celým pozemským životem jako stín, pramení z velké části z plného vědomí veškerých nepravostí lehkovážných, člověka ponižujících činů. A když nemohou vůbec jinak dosáhnout klidu, tak se nakonec křečovitě a vyumělkovaně

přimknou k sebeklamu, že buď je okamžikem smrti po všem, čímž plně dávají najevo vědomí své méněcennosti a své zbabělosti před jakoukoli zodpovědností, nebo k naději, že oni také nejsou o mnoho horší než druzí lidé.

Avšak všechny tyto přeludy nic nezmění ani v tom nejmenším na skutečnosti, že i k nim přistoupí pozemská smrt. Každým dnem, každou hodinou je blíže! Je často žalostný pohled, když v posledních hodinách u většiny všech těch, kteří se snažili s tvrdošíjností popírat odpovědnost v dalším životě, vyvstanou velké, úzkostlivé otázky, které dokazují, jak jsou náhle zmateni ve svém přesvědčení. Avšak to jim pak nemůže příliš prospět; neboť opět to je jen zbabělost, která jim ukazuje krátce před velkým krokem z pozemského života náhlou možnost dalšího bytí a s tím zodpovědnost. Avšak úzkost, strach a zbabělost dávají právě tak malou možnost zmírnění nebo vykoupení bezpodmínečného vzájemného působení všech činů jako vzdorovitost. Pochopit, tedy dospět k poznání, také nejde tímto způsobem. Umírajícímu člověku sehraje pak ze strachu ještě v posledních hodinách jím tak často v pozemském životě ozkoušená rozumová chytrost špatný žert tím, že člověk by náhle rád připustil v obvyklé opatrnosti ještě rychle rozumovou zbožnost, jakmile odloučení dále žijícího jemnohmotného člověka od hrubohmotného těla dosáhlo již tak vysokého stupně, že citový život rovná se v tomto odloučení síle rozumu, jemuž byl doposud násilně podřízen.

Nemají z toho žádný zisk! Budou sklízet to, co zasévali ve svých myšlenkách a činech ve svém pozemském životě. Vůbec nic se tím nenapraví ani nezlepší! Neodolatelně budou vtaženi do soukolí přísně pracujících zákonů vzájemného působení, aby v něm v jemnohmotném světě prožili všechno, čím chybovali, tedy

mysleli a jednali z falešného přesvědčení. Takoví mají všechny důvody obávat se hodiny odloučení od pozemsky hrubohmotného těla, které jim po nějaký čas poskytovalo vůči mnoha jemnohmotným dějům ochranný val. Tento ochranný val byl jim po nějaký čas ponechán jako štít a úkryt, aby za ním v nerušeném klidu mnohé změnili k lepšímu a mohli dokonce zcela vyrovnat to, co by je bez této ochrany muselo těžce zasáhnout.

Dvojnásob, ba dokonce desateronásobně smutné je to pro toho, kdo tento čas milosti v pozemském bytí propotácel v lehkovážném sebeklamu jako v opojení. Strach a úzkost jsou tedy u mnohých opodstatněné.

Zcela jiné je to s těmi, kteří své pozemské bytí nepromrhali, kteří ještě v pravý čas, i když v pozdější hodině, avšak ne ze strachu a úzkosti, nastoupili cestu k duchovnímu vzestupu. Své vážné hledání vezmou si s sebou jako hůl a oporu do jemnohmotného světa. Mohou beze strachu a bázně podniknout z hrubohmotnosti do jemnohmotna krok, který je pro každého nevyhnutelný, protože všechno, co je přechodné, stejně jako hrubohmotné tělo, musí také jednou opět pominout. Mohou vítat hodinu tohoto odloučení, protože to je pro ně bezpodmínečný pokrok, lhostejno, co mají v jemnohmotném světě prožít. Dobro bude je pak obšťastňovat, tíže bude jim překvapivě ulehčena; neboť při tom dobré chtění pomáhá mnohem silněji, než kdy tušili.

Děj smrti samotný není ničím jiným než zrozením do jemnohmotného světa. Podobá se zrození do hrubohmotného světa. Jemnohmotné tělo je s tělem hrubohmotným po uvolnění spojeno po určitou dobu jakoby pupeční šňůrou, která je tím méně pevná, čím je vyšší, tedy čím je jeho duše zrozená do

jemnohmotného světa již za pozemského bytí vyvinutější pro tento svět jemnohmotný, jakožto přechod do říše svého Boha. Čím více sám sebe vlastním chtěním připoutal k zemi, tedy na hrubohmotné, a tak nechtěl vědět nic o dalším životě v jemnohmotném světě, tím pevnější je vlivem jeho vlastního chtění také tato šňůra, která ho váže na hrubohmotné tělo, a tím také jeho jemnohmotné tělo, jehož potřebuje jako plášť ducha v jemnohmotném světě. Čím hutnější je však jeho jemnohmotné tělo, tím je podle obvyklých zákonů těžší, a tím temnější se také musí jevit. Vlivem této velké podobnosti a blízké příbuznosti se vším hrubohmotným se bude také velmi těžce uvolňovat od hrubohmotného těla, takže nastává to, že musí ještě cítit rovněž poslední hrubohmotně tělesné bolesti, jakož i celý rozklad při zetlení těla. Rovněž při žehu nezůstává necitelným. Po konečném přerušení této spojovací šňůry však klesá v jemnohmotném světě až tam, kde má jeho okolí stejnou hutnost a tíži. Tam nalezne pak ve stejné tíži také pouze stejně smýšlející. Že to však bude horší než v těle na zemi, je pochopitelné, protože v jemnohmotném světě se všechny city vyžívají **plně** a bez překážek.

Jinak je tomu s lidmi, kteří započali vzestup ke všemu ušlechtilějšímu již v pozemském životě. Protože v sobě živě nesou toto přesvědčení o kroku do jemnohmotného světa, je i odloučení také mnohem snazší. Jemnohmotné tělo a s ním i spojovací šňůra nejsou hutné a tento rozdíl v jejich vzájemné cizosti s hrubohmotným tělem způsobí, že odloučení nastane také velmi rychle, takže jemnohmotné tělo během celé takzvané agónie nebo posledních svalových záchvěvů hrubohmotného těla již dlouho stojí **vedle** něj, pokud se vůbec může hovořit o agónii při obvyklém umírání takového člověka. Volný a ne příliš hutný stav spojovacího provazce nenechá vedle stojícího

jemnohmotného člověka spolupocítovat žádné bolesti, protože tento lehký spojovací provazec ve svém nehmotném stavu nemůže předat žádnou bolest z hrubohmotného do jemnohmotného. Tento provazec přetrvává se také následkem své větší jemnosti spojení rychleji, takže jemnohmotné tělo se v dosti krátkém čase zcela uvolní a pak se vznesse do oblastí ve výšinách, které jsou stejně jemnějšího a lehčího druhu. Tam se bude moci také setkat jen se stejně smýšlejícími a ve zvýšeném dobrém citovém životě přijímat mír a štěstí. Takovéto lehčí a méně hutné jemnohmotné tělo se přirozeně rovněž jeví světlejším a jasnějším, až nakonec dojde tak velkého zjemnění, že čistě duchovní v něm spočívající začne zářivě pronikat, až jako zcela jasně zářící vejde do čistě - duchovně - bytostného.

Avšak nechtě jsou varováni lidé, kteří dlí u umírajících, aby nepropukali v hlasitý nářek. Vlivem příliš silně projevené bolesti z rozloučení může v právě probíhajícím odpoutávání nebo snad již vedle stojící jemnohmotný člověk tím být dotčen, tedy to může slyšet nebo cítit. Probudí-li se v něm tímto soucit nebo přání ještě říci slova útěchy, tak váže ho tato touha opět s potřebou učinit se **zřetelně** patrným lítostivě nařikajícím. Pozemsky zřetelným se však může stát jen za pomoci mozku. Toto úsilí však napíná těsné spojení s hrubohmotným tělem, vyžaduje je, a proto následkem toho dochází k tomu, že jemnohmotné tělo nacházející se ještě v odloučení nejenže se opět těsněji spojí s tělem hrubohmotným, nýbrž že také již vedle stojící odloučený jemnohmotný člověk je znovu vtažen do hrubohmotného těla. Konečným výsledkem je opětovné pocítování všech bolestí, kterých byl již zbaven. Provést odloučení znovu je pak daleko těžší, může dokonce trvat i několik dnů. Pak vzniká takzvaný prodloužený smrtelný zápas, který je pro toho, kdo se chce

odloučit, skutečně bolestný a těžký. Vinni jsou tím ti, kteří ho svou sobeckou bolestí zavolali zpět z přirozeného vývoje. Následkem tohoto přerušení normálního vývoje vzniklo nové, násilné pouto, ať již i jen slabým pokusem soustředění se k tomu, aby se stal zřetelným. A znovu uvolnit toto nepřirozené pouto není tak snadné pro ty, kteří s tím nejsou zcela obeznámeni. Nemůže mu být při tom pomoheno, protože nové pouto chtěl on sám. Toto pouto může snadno vzniknout, pokud hrubohmotné tělo ještě zcela nevystydlo a spojovací provazec stále existuje, kterýžto se přetrhává často teprve po mnoha týdnech. Je to tedy zbytečné trápení pro odcházejícího a bezohlednost a surovost od kolemstojících. Proto má panovat v pokoji umírajícího bezpodmínečný klid, důstojná vážnost odpovídající významné hodině! Osoby, které se nedovedou ovládat, měly by být násilně odvedeny, i když jsou to nejbližší příbuzní.